

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Kantonalna uprava civilne zaštite

Broj:18/1-44-000188/13
Tuzla, 07.01.2013. godine

INFORMACIJA

o ostvarenim rezultatima deminiranja i uništavanja neeksploziviranih ubojitih sredstava na području Tuzlanskog kantona u 2012. godini

I U V O D

Zakonom o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10) u članu 48. propisano je da je: zaštita od neeksploziviranih ubojitih sredstava jedna od 15 mjera zaštite i spašavanja.

Članom 86. navedenog Zakona precizirano je na šta se odnosi navedena odredba:

1. Zaštita od neeksploziviranih ubojitih sredstava (u daljnjem tekstu: NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, označavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru, privremenom skladištenju, deaktiviranju i uništavanju NUS-a, na svim područjima na kojima se nalaze ta sredstva.

2. Poslove koji se odnose na problematiku uklanjanja mina i NUS-a, vrše jedinice civilne zaštite za uklanjanje mina i NUS-a (u daljnjem tekstu: timovi za deminiranje) na način regulisan Zakonom o deminiranju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 5/02) i Standardom za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Standardi BiH) i Standardnim operativnim procedurama uklanjanja i uništavanja NUS-a, koje donosi direktor Federalne uprave.

3. Mjere zaštite od NUS-a, iz stava 1. ovog člana, ne odnose se na sledeća sredstva:

- neeksplozivirane diverzantsko-terorističke naprave koje su predmetom krivičnog djela ili prekršaja i spadaju u isključivu nadležnost organa unutarnjih poslova;
- potrebe Oružanih snaga BiH u postupku uklanjanja i uništavanja upotrijebljenih, a neeksploziviranih ubojitih sredstava za vrijeme i poslije obuke i vježbi njezinih pripadnika, kao i NUS-a kojem je istekao rok upotrebe ili je nepouzdan, pa ga treba uništiti;
- otpadne stvari u proizvodnji naoružanja i vojne opreme privrednih društava koja se bave tim poslom.

Također je u članu 199. stav 2. propisano:

„Za vršenje koordinacije poslova u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a u kantonima i općinama nadležni su organi uprave za civilnu zaštitu i općinske službe civilne zaštite.“

U skladu sa navedenim zakonskim obavezama, Kantonalna uprava civilne zaštite je vršila koordinaciju poslova u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a na području Tuzlanskog kantona.

Polazna osnova za realizaciju zadataka iz oblasti deminiranja bila je Lista prioriteta deminiranja na području Tuzlanskog kantona za 2012. godinu, koju je sačinila Kantonalna uprava civilne zaštite na osnovu općinskih planova za deminiranje sa utvrđenim prioritetima i uz tijesnu

saradnju sa Regionalnim uredom BHMACH-a u Tuzli. Saglasnost na ovu Listu dala je Vlada Tuzlanskog kantona Zaključkom broj: 02/1-44-9044/12 od 20.01.2012. godine.

Realizacija zadataka na uklanjanju NUS-a obavljena je na osnovu prijava građana preko općinskih sližbi civilne zaštite i MUP-a..

II OSTVARENI REZULTATI DEMINIRANJA NA PODRUČJU TK

1. Ostvareni rezultati deminiranja u 2012. godini

Deminerska sezona 2012. obilježena je nizom ograničavajućig faktora koji su direktno uticali na ostvareni rezultat. Prvi dio sezone obilježen je nemogućnošću implementacije doniranih redstava od strane međunarodne zajednice, a nakon toga dolazi izuzetno sušan period koji je deminera stvarao velike probleme u nastojanjima za postizanje odgovarajuće produktivnosti tokom izvođenja deminerskih radova. Zahvaljujući povoljnim uvjetima i produžetku deminerske sezone sve do početka mjeseca decembra 2012. godine i reliziranja velikog broja zadataka tokom mjeseca novembra, krajnji ostvareni rezultat je na zadovoljavajućem nivou, ali nešto slabiji od prošle deminerske sezone.

Na realizaciji projekata, u toku 2012. godine, na poslovima deminiranja, pored tima civilne zaštite i deminerskih timova OS BiH, bilježimo angažman i drugih domaćih i stranih kompanija i organizacija kao što su: „NPA“, HO „Pro Vita“, „IVŠA“, UG „Demira“, „Point“ Brčko“, „Detektor“, i dr.

- Sufinansirano deminiranje na području TK

Tokom izvještajnog perioda nastavljena je realizacija projekata deminiranja preko HO „Pro Vita“ Mostar koja je dobila sredstva od Evropske Komisije i zadaću da ih implementira na području BiH. Zahvaljujući ovim sredstvima obavljeno je deminiranje na dva projekta u općini Lukavac i to:

- **Projekt tehničkog izviđanja: Alići - Podbiljci, MAC ID 13207, površina: 32.659,00 m², vrijednost projekta: 65.138,00 KM.**
- **Projekt čišćenja: MZ Orahovica Lozna 1A, MAC ID 13208, površina 28.859,61 m², vrijednost projekta: 115.436,00 KM.**

Od ukupne cijene koštanje izvedenih radova u iznosu od 180.574,00 KM, 15% je obezbjedila općina Lukavac na čijoj teritoriji su izvođeni radovi.

Prema najavama iz HO „Pro Vita“ postoje realne šanse da se i naredne deminerske sezone nastavi sa daljom implemantacijom ovih sredstava na području Tuzlanskog kantona.

Nažalost, tokom ove godine izostalo je potpisivanje Ugovora i realizacija projekata deminiranja na temelju udruživanja vlastitih sredstava (općina i kanton) i sredstava Međunarodnog fonda za deminiranje i pomoć žrtvama mina (ITF). Kao razlog su navedene poteškoće oko obezbjeđivanja sredstava od strane ITF-a kao i implementacije postojećih doniranih sredstava u prvom dijelu 2012. godine.

Generalno se može reći da je zahvaljujući dodatnom angažmanu svih subjekta uključenih u proces deminiranja ove godine ostvaren zadovoljavajući rezultat na polju deminiranja i velike površine su stavljene na raspolaganje lokalnim zajednicama na sigurno korištenje.

U slijedećoj tabeli je dat pregled realiziranih projekata tokom deminerske sezone 2012. godine.

R/b	ID DEM	Lokacija - naziv projekta	Općina	PM akcija	Izvođač	Početak radova	Završetak radova	Ukupno završeno (m ²)
1.	13163	LZ Turić, Konačište-Polja	Gradačac	TI	N P A	05.03.12.	17.05.2012.	111.377,00
2.	13165	LZ Turić-Perino Brdo, I faza	Gradačac	TI	N P A	14.03.12.	28.08.2012.	81.883,00
3.	13162	Trasa kabla-Jelovo brdo	Kalesija	čišćenje	POINT Brčko	29.03.12.	04.04.2012.	1.620,00
4.	13174	Cigansko Brdo 1.	Gradačac	TI	NPA	02.04.12.	18.10.12.	169.804,00
5.	13173	LZ Turić-Gorička	Gradačac	čišćenje	NPA	09.04.12.	18.10.12.	41.996,00
6.	13176	Gojčin-Svrakovine	Kalesija	TI	FUCZ/KUCZ	12.04.12.	25.05.2012.	5.038,43
7.	13182	LZ Turić, Cigansko brdo	Gradačac	čišćenje	NPA	15.05.12.	18.10.12.	15.898,00
8.	13167	Porebrice – 9	Gradačac	TI	OS BiH	28.05.12.	13.11.12.	176.693,00
9.	13186	Cviljevina – Kusače	Tuzla	čišćenje	FUCZ/KUCZ	06.06.12.	28.11.12.	25.562,00
10.	13202	Rudnik krečnjaka Vijenac-Žičara	Lukavac	TI	IVŠA	20.06.12.	18.07.12.	28.491,00
11.	13207	Alići- - Podbiljci	Lukavac	TI	PROVITA	27.06.12.	17.08.12.	32.600,00
12.	13221	Kesteen	Banovići	T I	Detektor	06.07.12.	27.07.12.	58.459,00
13.	13204	LZ Turić Ravne njive Prvak A	Gradačac	čišćenj	N P A	09.07.12..	18.10.12.	28.460,00
14.	13208	MZ Orahovica – Lozna 1A	Lukavac	čišćenj	PRO VITA	11.07.12.	11.09.12.	28.859,00
15.	13223	Skakavica	Sapna	čišćenj	Demira	18.07.12.	17.09.12.	27.778,00
16.	13241	D. Laze – reon Borik	Sapna	čišćenj	Demira	13.08.12.	12.09.12.	12.814,00
17.	13259	Vida 2B Lipovci	Gradačac	čišćenj	PRO VITA	12.09.12.	04.10.12.	6.245,00
18.	13272	Johove bare	Gradačac	T I	PRO VITA	04.10.12.	11.10.12.	12.361,00
19.	13274	Šizje 1.	Lukavac	čišćenj	PRO VITA	04.10.12.	15.11.12.	6.866,75
20.	13273	Šizje 4.	Lukavac	čišćenj	PRO VITA	05.10.12.	15.11.12.	38.966,00
21.	13271	Šizje 3.	Lukavac	T I	POINT	08.10.12.	12.11.12.	110.469,00
22.	13276	Šizje 2.	Lukavac	T I	IVŠA	08.10.12.	15.11.12.	166.208,00
23.	13275	MZ Šizje-potok i put	Lukavac	čišćenj	PRO VITA	11.10.12.	15.11.12.	25.014,00
24.	13281	Lendići-Dubrave	Gračanica	T I	Demira	12.10.12.	19.11.12.	80.825,00
25.	13269	LZ Turić-Tomšići	Gradačac	T I	NPA	13.10.12.	09.11.12.	34.670,00
26.	12616	Medum. Aerodrom Tuzla	Tuzla	T I	OS BiH	22.10.12.	05.12.12.	53.042,00
Ukupno:								1.381.999,18

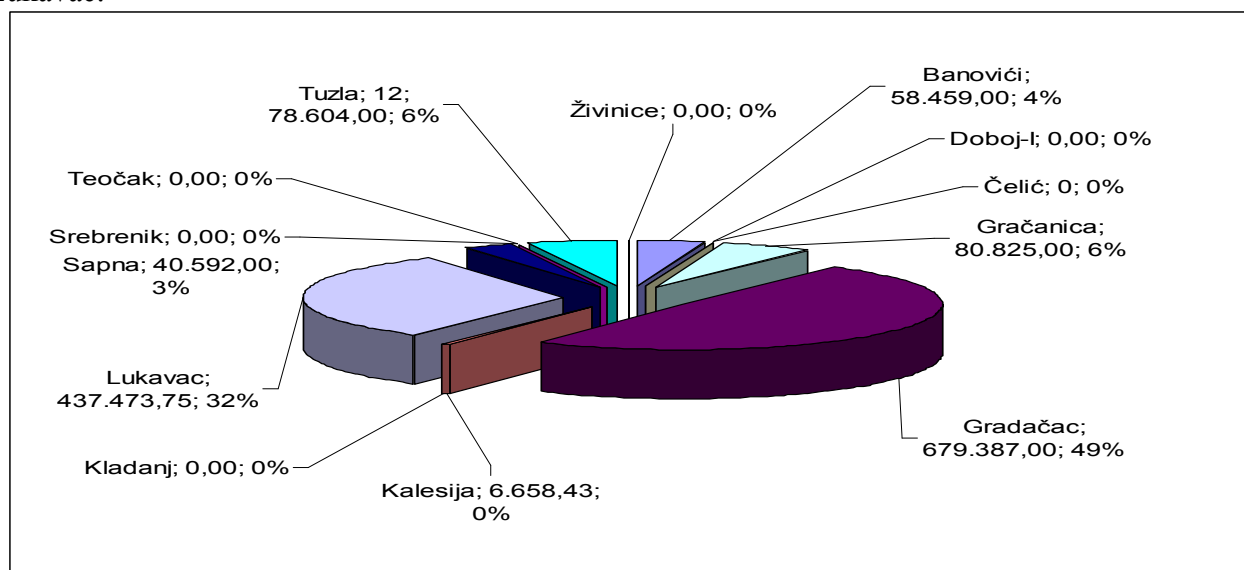
Tabela broj 1: Pregled deminiranih projekata na području TK u 2012. godini

Tokom deminerske sezone 2012. okončano je 26 projekata i deminirane su površine od:

Metoda rada-deminiranja	Broj projekata	Deminirana površina /m ² /
čišćenje	12	260.078,75
tehničko izvidanje	14	1.121.920,43
Ukupno:	26	1.381.999,18

Tabela broj 2: Broj realiziranih projekta po metodi rada sa ukupno deminiranim površinama

Kada je u pitanju ostvareni rezultat deminiranja po općinama može se konstatirati, da kao i prošlih nekoliko godina, najintenzivniji radovi su bili na području općine Gradačac i Lukavac.

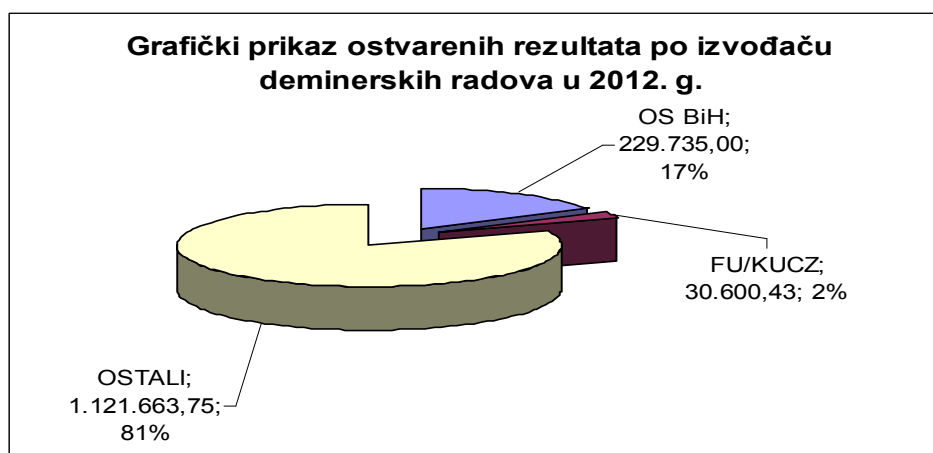

Grafikon broj 1: Pregled deminiranih površine po općinama TK u 2012. godini (Ukupno deminirano: 1.381.999,18 m²)

U slijedećoj tabeli i grafikonu dat je procenat učešća izvođača radova u 2012. godini.

Izvođač	Broj projekata	Površina	Procenat
OS BiH	2	229.735,00	17,0
FUCZ	2	30.600,43	2,0
Ostali	22	1.121.663,75	81,0
Ukupno:	26	1.381.999,18	100%

Tabela broj 3: Učešće izvođača radova

Grafikon broj 2: Učešće izvođača radova

2. Sveukupno ostvareni rezultati deminiranja na području TK

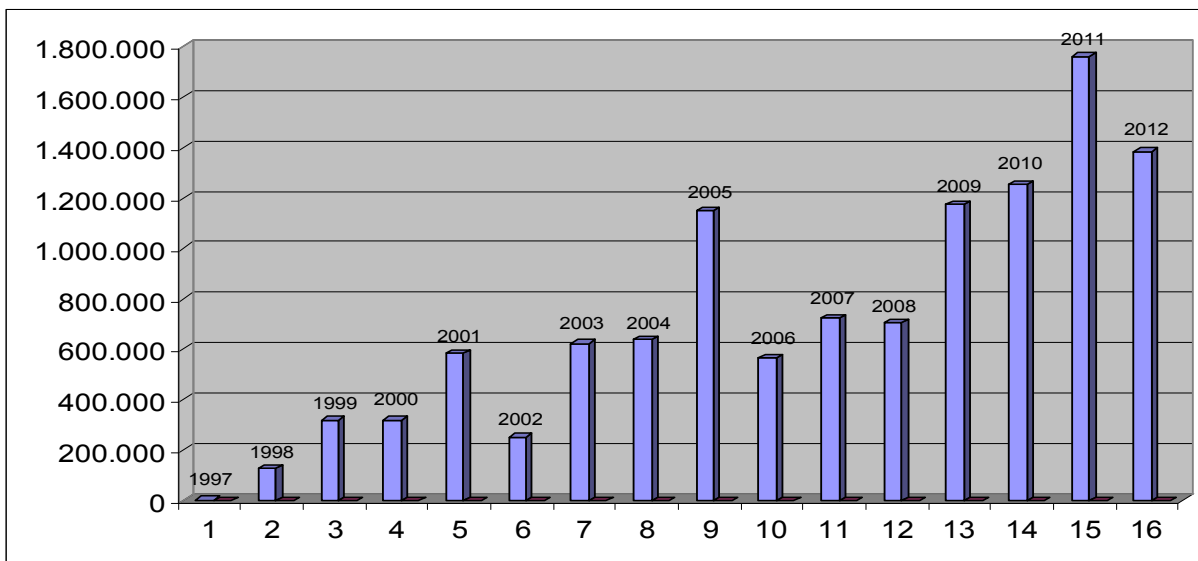
Prema podacima iz općinskih službi civilne zaštite sa područja Tuzlanskog kantona od početka izvođenja humanitarnog deminiranja do danas deminirana je površina terena od **10.995.256,59 m²**. Ovi podaci se temelje isključivo na izdatim certifikatima o deminiranoj površini koje posjeduju predstavnici iz općina. Međutim, činjenica je da je u prošlosti deminirana nešto veća površina za koju ili nisu izdati ili nisu dostavljeni validni certifikati. Nužno je od BH MAC-a kao jedine relevantne kuće za provođenje operacija deminiranja i izdavanje važećih certifikata za obavljeni posao pokušati doći do cjelovitih podataka.

Sukladno dokumentu „Strategija protuminskog djelovanja BiH za period 2009. – 2019.” čiji je osnovni cilj do 2019. godine potpuno eliminisati sumnjive površine I i II kategorije, a III kategoriju prioriteta „eliminirati” kroz prevenciju zabrane kretanja, a uzimajući u obzir do sada deminirane površine i one koje se vode kao sumnjive može se zaključiti da je pred domaćim i stranim organima zadaća nužnog intenziviranja procesa deminiranja i aktivnijeg uključivanja svih subjekata s ciljem realiziranja obaveza iz ove Strategije. Međutim, sve relevantne procjene govore o potrebi donošenja nove Strategije kojom će biti definisani novi rokovi za ostvarenje zadatih ciljeva.

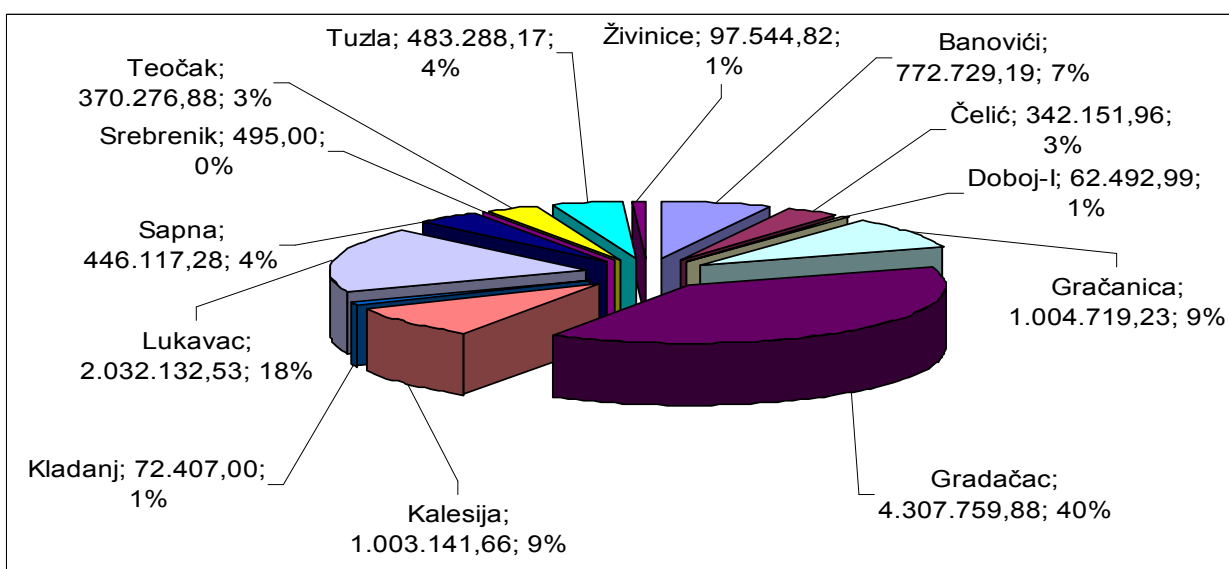
U narednoj tabeli i grafikonu dat je prikaz ostvarenih rezultata od početka izvođenja operacija humanitarnog deminiranja (1997. – 2012. godina) na području Tuzlanskog kantona.

God.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
Površ.m ²	5.000	128.546	320.438	319.332	584.141	252.828	622.823	639.009
God.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Površ.m ²	1.149.706	565.447	724.254	704.654	1.173.647	1.253.835	1.759.024	1.381.999

Tabela broj 4: Pregled deminiranih površina po godinama na području TK
(Ukupno: 1997.- 2012.godina – **10.995.256,59 m²**)

Grafikon boj 3: Pregled deminiranih površina po godinama na području TK
(Ukupno: 1997.- 2012.godina – 10.995.256,59 m²)

Grafikon boj 4: Pregled deminiranih površina po općinama na području TK
(Ukupno: 1997.- 2012.godina – 10.995.256,59 m²)

2. Obilježavanje minskih polja

Pored trajnog i polutrajnog obilježavanja sumnjivih površina u sklopu projekata koji su bili predmet izvođenja deminerskih radova, tokom ove godine nije bilo ciljanih projekata koji su za cilj imali postavljanje trajnih znakova i upozoravajućih džambo plakata. Kao i ranih godina, svakodnevno se vrši hitno obilježavanje rizičnih površina koje su izvodili predstavnici RU BHMAC-a i uglavnom osobe iz struktura civilne zaštite.

3. Uništavanje neeksplodiranih ubojitih sredstava

Tokom 2012. godine pripadnici „A” tima civilne zaštite, kao jedine organizirane grupe osposobljene i opremljene za izvođenje poslova preuzimanja, prevoženja, privremenog skladištenja i uništavanja NUS-a, odradili su 445 zadataka i neutralisali su sljedeće vrste i količine:

Naziv sredstva	Jedin mjer	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	UKUPNO
Municija manjeg kalibra	Kom	344	0	43	2.351	200	50	21	581	347	781	408	530	5.656
Municija većeg kalibra	Kom	0	0	2	19	42	0	16	19	13	3	2	3	119
Ručne bombe - razne	Kom	30	0	44	60	37	46	29	51	69	32	35	18	451
Projektili - razni	Kom	2	0	5	32	30	8	3	6	7	17	11	3	124
Pješadijske mine	Kom	2	0	3	12	2	2	3	9	5	3	8	2	51
Tenkovske mine	Kom	0	0	0	2	1	0	1	0	2	0	3	0	9
Tromblonske mine	Kom	2	0	3	8	8	9	2	3	12	8	3	4	62
"Osa", „Zolja", "Munja"	Kom	1	0	0	5	10	3	1	0	0	1	1	0	22
Upaljači – razni	kom	0	0	0	10	10	0	0	0	0	0	4	0	24
Avio bombe	kom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostalo (okviri, kapisle)	kom	4	0	3	2	2	0	4	0	0	0	30	0	45
Trotil. meci: 100,200,500	kom	0	0	1	0	2	0	0	0	6	0	5	0	14
UKUPNO	kom	385	0	104	2.501	344	118	80	664	461	845	515	560	6.577

Tabela broj 5: Pregled uništenog NUS-a po vrsti i količini

Naziv sredstva	Jedinica mjere	Jan	Feb	Mart	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	UKUPNO
Eksplozivi – razni	kg	0	0	0,3	1,0	0,25	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	1,55
Pirotehnička sreds.petarde	kom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28.840	0,00	0,00	28.840

Tabela broj 5: Pregled uništenog NUS-a po vrsti i količini

4. Stradanje osoba od zaostalih mina i minskoeksplozivnih sredstava

Prema zvaničnim podacima BHMAC-a, u periodu od 1996. do kraja 2012. godine, u BiH je od mina stradalo 1.687 stanovnika. Tokom 2012. godine, i pored svih preduzetih mjera upozoravanja na minsku opasnost dogodilo se 6 minskih nesreća, u kojima su stradali civili (8 osoba je smrtno stradala, a 3 osobe su povrijeđene).

Do sada je u BiH stradalo 109 deminera od čega 44 smrtno.

Sve civilne nesreće desile su se u obilježenim područjima, te da su najčešći razlozi koji dovode do nesreća, nepoštivanje minskih upozorenja i svjestan ulazak u sumnjiva područja zbog lova ili sječe šume.

Prema podacima sa kojima raspolaže Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla, od potpisivanja Dejtonskog sporazuma, do kraja 2012.godine, dogodilo se preko 200 minskih nesreća, na području svih općina Tuzlanskog kantona, u kojima je smrtno stradalo 118, a teže i lakše su ranjene 132 osobe.

III ZAKLJUČCI

Na osnovu rezultata ostvarenih na poslovima deminiranja u 2012. godini i poslijeratnom periodu može se zaključiti slijedeće:

- 1. Na području Tuzlanskog kantona u deminerskim akcijama koje su vođene poslije rata ukupno je deminirano 10.995.256,59 m².
U toku 2012. godine deminirano je 1.381.999 m².**
- 2. Prilikom odabira i utvrđivanja prioriteta deminiranja prednost je davana projektima kojima su stvarani uvjeti za povratak izbjeglog i raseljenog stanovništva i život u sigurnom okruženju.**
- 3. Ostvareni rezultati na poslovima deminiranja posljednjih godina, posebno uvođenjem sufinansiranog deminiranja od strane općina i Kantona, prednjače u odnosu na druge kantone u Federaciji BiH.**
- 4. Na području Tuzlanskog kantona još uvijek se kao sumnjive površine vodi 92.296.488 m² ili 3,49% od ukupne površine kantona.
Ako se deminiranje nastavi prema prosječno ostvarenom rezultatu u posljednjih deset godina od 997.439,8 m²/godini, za konačno uklanjanje opasnosti od mina na području Tuzlanskog kantona će biti potrebno preko 92 godine.**
- 5. Trenutno na tržištu cijena poslova deminiranja se kreće oko 1 €/m² za deminiranje tehnikom tehničkog izvidanja odnosno 2 €/m² za deminiranje čišćenjem.
Za deminiranje navedenih oko 92 miliona m² bit će potrebno oko 138 miliona konvertibilnih maraka.**
- 6. Tokom 2012. godine tim civilne zaštite za uništavanje NUS-a odradio je 445 zadataka i uništio 6.577 komada NUS-a, 1,55 kg eksploziva i oko 30.000 raznih pirotehničkih sredstava.**

IV MJERE

Da bi se ubrzao proces deminiranja na području Tuzlanskog kantona potrebno je poduzeti slijedeće mjere:

- 1. Izvršiti detaljnu analizu postojećih podataka o veličini i kategorizaciji sumnjivih površina po općinama koji se vode pri BH MAC-u.
Nositelji posla: Općine i BH MAC**

2. **Planiranje i izvještavanje o poslovima deminiranja vršiti na općinskoj razini donošenjem godišnjih planova i podnošenjem godišnjih izvještaja od strane izvršne i zakonodavne vlasti općine.
Deminiranje planirati kroz programe razvoja zaštite i spašavanja općina i Kantona.
Nositelji posla: Općine, Kanton i BH MAC**
3. **Planirati i osigurati potrebna finansijska sredstva za realizaciju planiranih poslova deminiranja na općinama iz budžeta općina i Kantona odnosno donatorskih i drugih izvora.
Nositelj posla: Općina, Kanton, Federacija**
4. **Osnovati Fondaciju za deminiranje Tuzlanskog kantona u okviru kojeg bi se prikupljala donatorska sredstva od fizičkih i pravnih lica i drugih izvora za finansiranje poslova deminiranja na području Kantona.
Nositelj posla: Vlada TK**

D I R E K T O R

Mr. sc. Zdenko Tadić